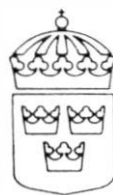

Motion till riksdagen

1987/88:A36

av Kersti Johansson m. fl. (c)

med anledning av prop. 1987/88:105 om
jämställdhetspolitiken inför 90-talet

Mot.
1987/88
A36—37

I. Inledning

Grundläggande för centerpartiets politik är alla människors lika värde och rättigheter. De mål som centerpartiet vill förverkliga utgår från de enskilda människornas behov och det nödvändiga samspelet mellan människa och miljö. Kraven på trygghet i en god livsmiljö för alla och ansvaret för kommande generationer måste enligt vår mening bestämma inriktningen av det politiska handlandet.

Målsättningen måste därför vara att skapa ett samhälle där relationer mellan människor emellan präglas av respekt för varje människas värdighet, integritet och egenart. Det politiska arbetet måste inriktas mot att ge varje människa likvärdiga förutsättningar och möjligheter att ta till vara sina personliga resurser. Detta innebär att samhället måste utformas så att varje individ har reella möjligheter att efter intresse, läggning och förmåga fritt välja sitt levnadsmönster i solidaritet och samverkan med andra människor.

Enligt centerpartiets mening kan dessa strävanden bäst tillgodoses inom ramen för ett decentraliserat samhälle och en marknadsekonomi byggd på socialt och miljömässigt ansvarstagande hos individer, grupper och samhälle.

Ett bra och fungerande samhälle förutsätter vidare att skilda individers erfarenheter och värderingar kan komma till uttryck i samhällsarbetet. Det är väsentligt att det politiska arbetet och den offentliga verksamheten inte bedrivs på ett sådant sätt att endast ett fåtal har möjligheter att delta i denna.

En oundgänglig del i en positiv samhällsutveckling är att både kvinnors och mäns värderingar och erfarenheter måste få komma till uttryck i arbetet på skilda samhällsområden. Det ger ett breddat och bättre underlag för ställningstaganden och beslutfattande. Det kan ge det politiska och fackliga arbetet nya infallsvinklar och dimensioner. Det kan ge en mänskligare arbetsmarknad och en större social och miljömässig medvetenhet hos näringslivet. Det kan förnya och utveckla arbetet inom organisations- och samhällsliv, där kvinnor och män gemensamt och i solidaritet med varandra kan forma ett mänskligare samhälle.

Strävandena att skapa likvärdiga ekonomiska och sociala villkor för alla ställer samtidigt krav på att var och en är beredd och ser som sin skyldighet

att ta sin del av föräldraansvar, för personlig service och ett fungerande familjeliv.

Parallellt med politiska, ekonomiska och sociala reformer måste ett långsiktigt arbete bedrivas genom opinionsbildning, information och ökad kunskapsspridning i syfte att öka insikten och skapa en positiv attityd till att alla, kvinnor som män, måste respekteras som individer, ha likvärdiga förutsättningar och villkor och skyldighet att ta ansvar för sig själva och sina efterkommande.

Sammanfattningsvis innebär den ovan redovisade synen en viktig del i det politiska arbetet att öka människors möjligheter att fritt kunna bestämma över sin tillvaro och skapa jämlikhet mellan individer och grupper. Jämställdhet mellan kvinnor och män är en del av detta arbete.

Centerpartiet arbetar utifrån denna syn på att trygga kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter till:

- arbete, utbildning och social trygghet
- ansvar och omsorg för barnen
- ansvar för samhällets utveckling och inflytande i de samhälleliga beslutsprocesserna.

Samhällsstruktur och samhällsutveckling

Den hittillsvarande utvecklingen i samhället har emellertid inneburit en starkare koncentration, med centralisering av befolkning, bebyggelse och näringsstruktur. Den förda ekonomiska politiken under senare år har kraftigt förstärkt dessa tendenser och ökat klyftorna såväl mellan individer och grupper som mellan olika delar av landet.

Koncentrationsutvecklingen har medfört att främst storstadsregionerna vuxit på övriga landsdelars bekostnad. Det är främst unga människor som flyttat till storstäderna, där möjligheter till arbete och utbildning erbjuds.

Befolkningskoncentrationen har också lett till en alltmer ensidig könsfördelning i glesbygdskommunerna. Ensidig näringsstruktur och svårigheter för kvinnorna att få arbete har inneburit att allt fler kvinnor tvingats söka sig till mer expansiva regioner både för att få utbildning och för att få arbete. Detta leder till en alltmer bristfällig social miljö i många utflyttningskommuner. Dynamiken i dessa områden minskar, de sociala problemen ökar och bygden utarmas.

Samtidigt har inte den politik som förts av den socialdemokratiska regeringen på några avgörande punkter förmått att förändra den traditionella sociala strukturen, där män och kvinnor i huvudsak har en skild arbetsmarknad, olika utbildningsval och betydande olikheter i det sociala förhållande vad avser ansvar för familj och barn respektive trygghetssystemens utformning.

Propositionen

Det är mot denna bakgrund regeringens proposition 1987/88:105 om jämställdhetspolitiken inför 1990-talet skall ses. I propositionen redovisas en

femårig handlingsplan för regeringens fortsatta jämställdhetsarbete, där tonvikten skall ligga på kvinnornas roll i ekonomin, jämställdheten mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden, i utbildningen och i familjen samt kvinnors inflytande i samhället.

Många av de allmänna deklarationer och uttalanden som föredraganden gör i propositionen är i linje med vad från centerpartiet framförts vid upprepade tillfällen. Enligt vår mening saknas dock de konkreta insatser som krävs för att skapa rättvisare förhållanden mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden, likvärdig social grundtrygghet för alla, mindre könsbundna utbildnings- och yrkesval och ett ökat engagemang från kvinnor i den politiska beslutsprocessen.

Problemen inom vårdsektorn med dess ensidiga könsfördelning och låga löneläge kvarstår, och någon antydning om lösningar finns knappast.

Enligt vår mening kan inte den koncentrationsinriktade filosofi som socialdemokraterna företräder skapa förutsättningar för en ökad jämställdhet, eftersom grundläggande sociala och ekonomiska föreställningar då inte kan uppfyllas. Det är bara med en politik för ett decentraliserat samhälle som jämställdhetsmålen kan nås — dvs. med föredragandens definition att "kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla väsentliga områden i livet".

Tidigare centermotioner

Centerpartiet har utvecklat sin syn på jämställdhetsfrågorna i flera motioner under de senaste riksmötena. Vi har därvid bl. a. pekat på nödvändigheten av en mer rättvis arbetsmarknad, en fungerande barnomsorg utformad så att valfrihet finns mellan olika omsorgsformer, förändrad inriktning av utbildningsutbudet, skärpning av jämställdhetslagen, mer resurser till JämO m. m.

Tidigare till innevarande riksmöte har centern i en särskild motion tagit upp jämställdhetsfrågorna. I denna motion, vilken ännu inte har behandlats av riksdagen, har vi bl. a. tagit upp vikten av regional balans och samhällsplaneringens betydelse för jämställdheten och krävt att den regionalpolitiska utredningen skall få i uppdrag att särskilt belysa möjligheterna att öka kvinnosysselsättningen i utsatta regioner. Vi har i denna motion också tagit upp sådana frågor som en förändrad inriktning av utbildningen för ökad jämställdhet och behovet av stöd för att stimulera kvinnligt nyföretagande.

Vi påpekade behovet av kortare arbetstid för personal inom vårdsektorn och den diskriminering av arbetslagare som uttag av föräldraledighet leder till.

Vi krävde vidare kompletteringar i jämställdhetslagen i syfte att stärka skyddet mot trakasserier i arbetslivet och ett återinförande av jämställdhetskommittén m. m.

Vi kommer nu i anledning av propositionen att delvis på nytt ta upp dessa frågor i syfte att redovisa konkreta förslag för att förbättra jämställdheten mellan kvinnor och män i enlighet med den grundsyn centerpartiet har. Vi har inget att erinra mot att en handlingsplan för jämställdheten läggs fast

för de kommande fem åren under förutsättning att den bygger på ovan redovisade principiella syn och riktlinjer för jämställdhetsarbetet. Detta bör ges regeringen till känna.

Mot. 1987/88
A36

II. Kvinnornas roll i ekonomin

Den ekonomiska standarden, såväl kvinnors som mäns, är beroende av möjligheterna att få förvärvsarbete och en egen inkomst. Utvecklingen har också inneburit att förvärvsfrekvensen alltmer utjämnats mellan kvinnor och män. Det kvarstår dock fortfarande betydande skillnader mellan kvinnors och mäns yrkesval. Arbetsmarknaden är i betydande utsträckning könsuppdelad och löneskillnaderna mellan kvinnor och män stora. Yrkesområden där kvinnor utgör huvuddelen av de anställda, har haft en mycket svagare löneutveckling än områden där män utgör det dominerande antalet anställda.

Av tradition värderas arbeten inom vård- och servicesektor lägre än arbeten t. ex. inom yrken med teknisk inriktning. Samtidigt har omsorg, vård, service etc. en central betydelse för möjligheterna att främja en positiv samhällsekonomisk utveckling. Brister i t. ex. vård och omsorg leder till stora samhällsekonomiska förluster genom att många, främst kvinnor, antingen inte förvärvsarbetar i den utsträckning man önskar eller helt tvingas avstå från förvärvsarbete. Utvecklingen under den senaste tiden har också visat att förhållandena inom kvinnodominerade yrkesområden på arbetsmarknaden blir alltmer ohållbara. Kraven på en bättre löneutveckling framförs allt starkare, och många väljer i desperation över sin arbetssituation att lämna sitt arbete.

Vi anser därför att en parlamentarisk kommitté bör tillkallas, med direktiv att genomföra en arbetsvärdering av olika yrkessektorer för att kartlägga skillnader och analysera bakgrunden till att kvinnodominerande yrken oftast värderas lägre än yrken där män dominerar. Utredningen bör även lägga förslag om hur rådande missförhållanden skall åtgärdas utan att man från samhällets sida inkräktar på det ansvar parterna på arbetsmarknaden har.

III. Jämställdhet på arbetsmarknaden

Rätten till arbete är grundläggande för att uppnå jämställdhet mellan kvinnor och män. Förvärvsarbetet är inte bara en förutsättning för egen försörjning. Det har också ett egenvärde genom att det är en väg till sociala kontakter, gemenskap och personlig utveckling.

De praktiska förvärvshinder som idag finns måste undanröjas. Attityder och värderingar är också av stor betydelse när det gäller kvinnors och mäns lika möjligheter till arbete och utbildning. Ansvar för att förändra attityder på arbetsplatsen och arbeta bort fördomar ligger såväl hos den enskilde som hos arbetsgivaren och de fackliga organisationerna.

Jämställdhet innebär bl. a. att kvinnor och män skall kunna förvärvsarbета på lika villkor. De skall ha samma lönevillkor och möjligheter till utveckling och befordran i arbetet. Grundläggande för jämställdhet på arbetsmarknaden är också att både kvinnor och män kan kombinera förvärvsarbete med det praktiska arbetet i hemmet och föräldraansvar.

Under de senaste decennierna har kvinnornas andel på arbetsmarknaden kraftigt ökat. I början på 1970-talet relaterades ökningen av antalet kvinnor i arbetskraften till högkonjunkturen och efterfrågan på arbetskraft. Kvinnornas inmarsch på arbetsmarknaden har emellertid fortsatt, och numera finns i det närmaste lika många kvinnor som män på arbetsmarknaden.

Det finns dock betydande skillnader mellan kvinnors och mäns förvärvsarbete. Nära hälften av alla förvärvsarbetande kvinnor arbetar deltid. Det kan delvis vara ett frivilligt val, men är sannolikt i lika stor utsträckning beroende på att familjeförhållanden, begränsningar i utbildning, begränsad arbetsmarknad m. m. förhindrar möjligheterna att öka den betalda arbetstiden. Arbetsmiljön kan också vara ett hinder för kvinnor att arbeta heltid. Såsom påpekas i propositionen har bl. a. den tekniska utvecklingen inneburit att arbetsmiljön i t. ex. industrin kraftigt förbättrats. Motsvarande förbättringar har inte skett inom kvinnodominerande yrkesområden. Detta leder till att vissa arbetsmiljöer är både fysiskt och psykiskt påfrestande och att många därför inte klarar av att arbeta heltid.

Arbetsmarknaden är könsuppdelad och kvinnorna har ett betydligt smalare verksamhetsområde än männen. Kvinnor arbetar främst inom vård, service och kontorsyrken och har oftast lägre löner än män. Detta leder också till ytterligare orättvisor genom att vårt sociala trygghetssystem är kopplat till lönearbetet på arbetsmarknaden. Kvinnor arbetar oftare kortare tid och har dessutom ofta lägre lön för likvärdigt arbete. Detta medför lägre arbetslöshetsersättning, lägre sjukpenning och lägre pension. Det är enligt vår mening inte acceptabelt att i det sociala trygghetssystemet bygga in orättvisor som beror på arbetsmarknadens utseende och sociala förhållanden, vilket i mångt och mycket är ett arv från ett samhälle med andra attityder och värderingar till kvinnors arbete.

Möjligheterna att uppnå mer likvärdiga sociala trygghetsvillkor mellan kvinnor och män förutsätter att de sociala trygghetssystemen i större utsträckning utgår från grundtrygghetsprincipen med möjligheter till individuell påbyggnad i det sociala skyddet.

Målsättningen för det politiska arbetet måste vara att utveckla de nuvarande trygghetssystemen i denna riktning — ett arbete som samtidigt är en central del i ett handlingsprogram för jämställdhet. Detta bör ges regeringen till känna.

— arbetslöshetsförsäkring för alla

Från centerpartiets sida har vi i annat sammanhang motionerat om införande av en allmän arbetslöshetsförsäkring/trygghetsförsäkring för alla. En sådan försäkring skulle ge möjligheter att ge såväl kvinnor som män en grundtrygghet lika för alla. Systemet skulle innebära att de högst avlönade som nu gynnas, i de flesta fall män, får avstå till de som missgynnas mest, i de flesta fall kvinnor. Vårt förslag innebär även att de som med nuvarande regler står helt utanför möjligheter till arbetslöshetsersättning skulle få en rimlig grundtrygghet.

— arbetsmiljö

En viktig del i det jämställdhetsarbetet är arbetsmiljöfrågorna. Ovan har framhållits betydelsen av att arbetsmiljön inom många kvinnodomineran-

de områden förbättras. Inom vissa yrkesområden är arbetsmiljön särskilt tung, både fysiskt och psykiskt. Det gäller t. ex. för vårdbiträden — en personalgrupp där arbetsskadorna är många och personalomsättningen stor. Det är bl. a. nödvändigt att tekniska hjälpmedel tas fram som minskar de rent fysiskt tunga momenten inom vård och omsorg.

Den tekniska utvecklingen skapar emellertid nya arbetsmiljöproblem. Få arbetsmiljöfrågor har blivit så uppmärksammade som bildskärmsarbete. Det är klart belagt genom både vetenskapliga undersökningar och praktisk erfarenhet att skilda typer av besvär kan uppstå vid bildskärmsarbete. För kvinnor som arbetar vid terminaler har pekats på risken för graviditetsstörningar genom strålningen från bildskärmen. Den framtida utvecklingen innebär också att fler, kvinnor som män, kommer att arbeta vid bildskärmar. Det är således angeläget, som vi vid upprepade tillfällen framhållit, att riskerna med bildskärmen kartläggs och analyseras så att påvisade arbetsmiljöproblem kan åtgärdas.

— arbetstider

Centerpartiet har vid upprepade tillfällen understrukit att såväl en flexibel som en förkortad arbetstid är angelägen för många människor. Senast har vi behandlat dessa frågor i en motion till innevarande riksmöte.

I motionen konstaterade vi bl. a. att en reformering av arbetstidslagstiftningen måste genomföras på ett sådant sätt att de faktiska skillnaderna mellan kvinnors och mäns arbetstid utjämnas.

Stor vikt måste enligt vår mening läggas vid personliga valmöjligheter, så att arbetstiderna kan anpassas till olika familjers och individers behov och önskemål. Frågan om arbetstidens längd måste enligt vår mening främst diskuteras som en livskvalitetsfråga och inte enbart som en arbetsmarknadsfråga. Detta är nödvändigt om olika individers, kvinnors och mäns, rätt till en meningsfull tillvaro anpassad efter vars och ens intresse, läggning och inriktning, skall kunna tillgodoses.

Regional- och näringspolitik

Från centerpartiets sida har vi i partimotioner om närings- och regionalpolitiken lagt förslag med syfte att stärka näringslivet i landets alla delar.

Vi konstaterade därvid att en viktig resurs för att utveckla utsatta områden är såväl satsningar på kvinnligt nyföretagande som en bättre arbetsmarknad för kvinnor. En breddning av kvinnors arbetsmarknad genom ett ökat nyföretagande skulle säkerligen få stor betydelse för möjligheterna att skapa sysselsättning i utsatta regioner.

Erfarenheter visar att det kvinnliga företagandet ofta fyller igen "luckor" som männen lämnat. Det kan gälla val av brancher. Kvinnliga företagare är ofta inriktade mot serviceområdet. Det är av särskilt intresse med tanke på att många bedömare anser att den privata tjänstesektorn kan förväntas bli det mest expansiva under de närmaste decennierna.

Vi har vidare betonat vikten av att avancerad teknik kommer hela landet till del. Ett område som kommer att få allt större betydelse är data- och kommunikationstekniken.

Det är enligt vår mening väsentligt att kvinnliga företagare, inte minst i avfolkningsbygder, tar till vara och utnyttjar de möjligheter den nya tekniken ger och inte låter den bli en konkurrensnackdel.

Vi har tidigare föreslagit att 100 milj. kr. bör anvisas till särskilda projekt för utveckling av landsbygden. Dessa medel skall användas för stöd till sådana insatser som inte får stöd via de ordinarie regionalpolitiska stöden m. m. Projekt som syftar till att öka det kvinnliga företagandet på landsbygden skulle genom vårt förslag kunna få ett bättre stöd. Vi vill även erinra om att vi föreslagit en uppräkningsanslag till 800 milj. i syfte att stärka insatserna för småföretagande.

Även om en viss uppmjukning skett är de regionala utvecklingsfondernas verksamhet huvudsakligen inriktad på tillverkningsindustri och turism. Det är enligt vår mening viktigt, inte minst med tanke på kvinnors engagemang som företagare, att ytterligare bredda fondernas verksamhet och ge stöd även åt serviceföretag. Bl. a. med tanke på utvecklingen inom dataområdet finns inom serviceområdet stora möjligheter för ett ökat kvinnligt företagande. Detta bör ges regeringen till känna.

Centerns förslag i annat sammanhang om att socialförsäkringsavgifter inte skall tas ut för första basbeloppet (25 800 kr.) innebär en minskad avgiftsbörda på 10 000 kr. En minskad avgiftsbörda på 10 000 kr. skulle avsevärt underlätta nyföretagandet samt innebära en väsentlig ekonomisk lättnad för många kvinnliga företagare med låga inkomster.

— handelshus för kvinnor

En viktig del i nyföretagande och småföretagande är möjligheterna till försäljning av produkter. En väg att förbättra småföretagarnas och nya företagares möjligheter till handel skulle inrättande av handelshus vara. Handels-husen skulle kunna hjälpa kvinnor som startar företag, med marknadsföring och försäljning av produkter och tjänster. Detta bör ges regeringen till känna.

IV. Jämställdhet i utbildningen

Vi har i tidigare motioner och bl. a. i vår motion om utbildningen i grundskolan, tagit upp arbetet för jämställdhet på utbildningsområdet.

De traditionella könsrollsmönstren grundläggs tidigt. Värderingarna om vad som är manligt och kvinnligt formas tidigt. Det är viktigt att genom hela utbildningen, från förskolan till universitets- och vuxenutbildningen, beakta jämställdhetsaspekterna.

— skolmiljön

En viktig del att förändra invanda könsrollsmönster och attityder är att skolpersonalens sammansättning avspeglas i den syn man försöker bibringa eleverna. Barn lär sig idag genom skolans egna förebilder vad som är att betrakta som manligt respektive kvinnligt.

Under förskole-, lågstadie- och mellanstadietiden möter eleverna nästan bara kvinnliga lärare. Rektorn är oftast man, liksom vaktmästaren. Bespisningspersonalen är nästan alltid kvinnlig osv. Det är därför kanske mer

väsentligt än på andra områden att strävandena att få en jämnare könsfördelning inom olika yrkesområden snabbt leder till resultat inom skolans område. Det är sannolikt ett av de viktigaste instrumenten för att långsiktigt förändra attityderna i samhället om vad som är mäns och kvinnors uppgifter.

Den nyligen beslutade grundskolläraryrkesutbildningen är ett steg i rätt riktning för att bryta det nuvarande mönstret. Det är därför viktigt att en fortbildning av tidigare utexaminerade lärare sker. I annat fall riskeras att intentionerna inte leder till några praktiska resultat.

Det är enligt vår mening betydelsefullt att man noggrant följer dessa frågor och att en mer samlad syn får präglja jämställdhetsarbetet på skolområdet. Det måste vara skolöverstyrelsens uppgift att verka för att flickor resp. pojkar väljer för sitt kön otraditionella utbildningar m. m. SÖ bör få i uppgift att leda jämställdhetsarbetet på skolområdet. Det torde vara mer ändamålsenligt än att såsom propositionen aviserar tillsätta en "ledningsgrupp för jämställdhetsfrågor inom utbildningsområdet". Skolöverstyrelsens arbete bör på det regionala och lokala planet kompletteras med att en jämställdhetsansvarig inrättas vid varje länsskolnämnd med uppgift att kunna ge de lokala skolmyndigheterna råd och stöd i jämställdhetsfrågor.

— jämställdhetsforskning

En viktig del i arbetet för ökad jämställdhet är att kvinnliga forskare får bättre villkor och större möjligheter att bedriva forskning. Möjligheterna att bedriva forskning på ett framgångsrikt sätt bestäms ofta av faktorer vid sidan av "forskarsamhället", såsom t. ex. den sociala situationen, ekonomin, bostadsförhållanden etc. Detta innebär i dagsläget ofta att kvinnor har betydligt svårare att sammanhängande kunna ägna sig åt forskning, vilket är nödvändigt om man skall kunna nå ett resultat och därmed skapa sig förutsättningar för en forskarkarriär. Enligt vår mening torde således ett förbättrat stöd till forskarstuderande vara av avgörande betydelse för att fler kvinnor skall ägna sig åt forskning.

En ökad andel kvinnliga forskare torde också leda till att inriktningen på forskningen breddas och därmed ger en större belysning av problem som upplevs som väsentliga för kvinnor. Dessa områden har varit eftersatta, och ett ökat stöd till jämställdhetsforskning kan motiveras utifrån behovet att mer explicit belysa kvinnors problem och sociala villkor såväl i historisk tid som i nutid. Vi föreslår att särskilda medel anvisas för stöd till jämställdhetsforskning med ovan redovisade inriktning.

V. Jämställdhet i familjen

Vi har ovan redovisat vår principiella syn på jämställdhetsarbetet och därvid understrukt att centerpartiets politiska arbete grundar sig på att alla människor visar en ömsesidig respekt för varandras integritet och egenart. Vi har också understrukt att en central del i arbetet för ökad jämställdhet är en fungerande barnomsorg.

Den ensidiga inriktningen av familjepolitiken strider mot många familjers val och prioriteringar och innebär att många gör sina dispositioner utan hänsyn till de allmänna villkor som följer därav. Förekomsten av en "svart" barnomsorgsmarknad är ett uttryck för detta. Omfattande deltidsarbete bland främst kvinnor är ett annat exempel.

Båda dessa exempel leder till att kvinnor får sämre sociala villkor och sämre utvecklingsmöjligheter i sina arbeten. Därför har det en avgörande betydelse från jämställdhetssynpunkt att man formar samhällets regler så att det är möjligt för den enskilde att med full valfrihet i barnomsorgen bibehålla sina möjligheter i arbetslivet och inte förlora social trygghet.

Förslaget om en beskattad vårdnadsersättning kombinerad med förbättrade pensionsvillkor i samband med hemarbete med egna barn har just denna innebörd. Mindre valfrihet i barnomsorgen innebär sämre trygghet för föräldrarna. Riksdagen bör ge regeringen detta till känna.

— våld mot kvinnor

Vi vill i detta sammanhang understryka vikten av att kvinnor som på olika sätt misshandlas, trakasseras, förföljs av män måste få stöd och hjälp. En viktig del i detta är det personliga skyddet och möjligheterna att få byta identitet utan alltför stort byråkratiskt krångel. Erfarenhetsmässigt har det visat sig att den enda möjligheten att slippa förföljelse i vissa utsatta fall är att byta identitet och "försvinna". Det torde inte heller räcka med besöksförbud i sådana fall utan istället krävs andra insatser. Detta bör ges reglering till känna.

VI. Kvinnors inflytande

Vi har ovan konstaterat att en oundgänglig del av en fungerande demokrati är att kvinnors och mäns värderingar och erfarenheter får komma till uttryck i det politiska arbetet. Det är mot denna bakgrund viktigt att kvinnorepresentationen i beslutsande organ inom näringsliv, fackliga organisationer, politiskt liv m. m. ökar. Vi vill dock betona att denna utveckling så långt möjligt bör ske på frivillig väg och tvingande regler undvikas.

Vi vill i detta sammanhang ta upp två av de frågor som behandlas i propositionen.

— projektverksamheten

I propositionen föreslås en projektverksamhet för att öka kvinnorepresentationen i de statliga organen och att 3 milj. kr. anvisas för detta ändamål.

Från centerrörelsens sida har vi tidigare anfört att de politiska partierna har nått längre vad det gäller kvinnorepresentation än andra grupper som är företrädare i de statliga organen, t. ex. de fackliga organisationerna. Vi kvarstår vid vår uppfattning att dessa organisationer utan särskilda projektmedel kan förstärka sin kvinnorepresentation i de statliga organen, och de

medel som föreslås anvisade för detta ändamål bör i stället utnyttjas för att förstärka stödet till kvinnoorganisationerna.

Mot. 1987/88
A36

— utnämningar

I propositionen föreslås att vid nomineringar till en plats i en statlig styrelse denna i första hand skall erbjudas det underrepresenterade könet. Centerrörelsen har i sitt remissvar på utredningen konstaterat att dubbla nomineringar inte är någon framkomlig väg. Vi föreslog därför att nominerande parter under ett år skall nominera så att inget kön blir underrepresenterat. Detta är enligt vår mening en bättre metod jämfört med propositionens förslag samtidigt som inblandning undviks i nominerande organisationers interna demokrati. Vi kvarstår vid denna uppfattning.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om ideologiska utgångspunkter och vikten av att bryta koncentrationspolitiken för möjligheterna att uppnå jämställdhet mellan kvinnor och män,

2. att riksdagen beslutar att — med avslag på prop. 1987/88:105 i motsvarande delar — som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om jämställdhetspolitikens fortsatta inriktning avseende kvinnornas roll i ekonomin, jämställdhet mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden, i utbildningen och i familjen samt kvinnors inflytande i samhället,

3. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om satsningar på ökat företagande och regional balans för att främja kvinnligt företagande och ökade möjligheter till sysselsättning för kvinnor i landets alla delar,

4. att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om att en parlamentariskt sammansatt kommitté tillkallas med direktiv att genomföra en arbetsvärdering av olika yrkessektorer i enlighet med vad som anförts i motionen,

5. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om utformningen av de sociala trygghetssystemen,

6. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om arbetsmiljön inom kvinnodominerande yrkesområden,

7. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om stöd till kvinnoprojekt i syfte att främja landsbygdens utveckling,

8. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om inrättande av handelshus för kvinnor,

9. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till kän-

na vad som i motionen anförs om skolmiljöns betydelse för jämställdhetsarbetet,

Mot. 1987/88
A36

10. att riksdagen beslutar att — med avslag på prop. 1987/88:105 i motsvarande del — som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om skolöverstyrelsens roll för jämställdhetsarbetet,

11. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om inrättande av jämställdhetsansvariga vid varje länsskolnämnd,

12. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag om särskilda medel till jämställdhetsforskning att utnyttjas i enlighet med de riktlinjer som redovisas i motionen samt i övrigt ge regeringen till känna vad som anförs om vikten av att underlätta för kvinnliga forskare att bedriva forskning,

13. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om familjepolitikens inriktning, förbättrade pensionsvillkor för vård av egna barn och vikten av införande av vårdnadsbidrag för arbetet med ökad jämställdhet,

14. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om insatser för att skydda kvinnor som utsätts för misshandel, trakasserier och förföljelse,

15. att riksdagen beslutar att — med avslag på prop. 1987/88:105 i denna del — uttala att berörda organisationer själva skall ansvara för att kvinnorepresentationen i de statliga organen ökar samt beslutar att 3 milj. kr. anvisas som stöd till kvinnoorganisationerna,

16. att riksdagen beslutar att — med avslag på prop. 1987/88:105 i denna del — ge regeringen till känna vad som i motionen anförs om formerna för nomineringar till statliga styrelser m. m.

Stockholm den 5 april 1988

Kersti Johansson (c)

Börje Hörnlund (c)

Görel Thurdin (c)

Rosa Östh (c)

Ingvar Karlsson (c)

i Bengtsfors

Ivar Franzén (c)

Per-Ola Eriksson (c)

Elving Andersson (c)

Gunilla André (c)